

gehooropening (zoals de steppesprinkhaan).

steppesprinkhaan - *Chorthippus vagans*, zeer zeldzaam, onder Wijchen en Nijmegen en bij Gennepe formaat 13-22 mm, grijsbruin met oranje achterlijfspunt, vleugels reiken tot de achterknie, met Chorthippus-lobje, zijkielen gebogen, **zwarte zoom langs de zijkielen reikt tot de achterkant van het halsschild**, zacht een krassend "schre.schre.schre", lijkt een beetje op een krasser maar houdt langer aan, **ovale gehooropening** (zoals het locomotiefje), alle overige Chorthippus-soorten in NL hebben een smalle (brievbusvormige) gehooropening.

moerassprinkhaan - *Stethophyma grossum*, vrij algemeen, *schaars* in ZL, ZH, NH, FL, FR en GR formaat 16-35 mm, fraai groenig en gelig gekleurd soms met paars, kleurpatroon vrij constant, vleugels lang tot voorbij de achterknie met gele veeg langs de voorrand, zijkielen geel en flauw gebogen, achterdij rood, **achterscheen geel met zwarte doorns**, zang scherpe tikken die aan schrikdraad doen denken, soms zachte raspende geluiden.

wekkertje - *Omocestus viridulus*, algemeen vooral boven de grote rivieren

format 13-22 mm, meestal groen, soms bruin, vleugels reiken tot iets voorbij de achterknie, *zijkielen gebogen, de bocht ligt iets voor het midden van het voorste deel van het halsschild, eilegkleppen lang en bleek*, zang een lang aanhoudend sissen "tsktsktsktsk" (mini-tuinsproeier) lijkt zeer sterk op de zang van het zwart wekkertje maar die soort houdt meestal minder lang aan.

zwart wekkertje / negertje - *Omocestus rufipes*, alleen in DR, OV, GD, UT, NB en LB

format 11-20 mm, *het mannetje is meestal zwart, onderzijde verloopt van wit (tasters) naar geel naar rood*, vrouwtje meestal met groene rug, vleugels reiken net voorbij de achterknie, zijkielen gebogen met buigpunt ongeveer in het midden van het voorste deel van het halsschild (verwarring mogelijk met het wekkertje), *eilegkleppen kort en donker*, zang een sissend geluid "tsktsktsktsk" dat een aantal seconden wordt aangehouden, lijkt erg op de zang van het wekkertje maar die houdt langer aan.

gouden sprinkhaan - *Chrysocraon dispar*, zeldzaam, in LB, GD, ZH, NH, UT, OV

Mannetje: formaat 15-19 mm, *metallic groen, achterlijf met punt*, vleugels reiken niet tot het einde van het achterlijf, zijkielen vrijwel recht, achterpoten met zwarte knieën, zang een vrij kort krassend "sje.sje.sje.sje.sjesjesje" dat aan het einde versneld.

Vrouwtje: formaat 22-28 mm, (licht)bruin met donkere spikkels, *vleugels korte driehoekige flapjes* (zoals vrouwtje krasser), incidenteel totten langvleugelige exemplaren voor, *achterscheen en achterdij rood*.

knopsprietje - *Myrmeleotettix maculatus*, algemeen, vooral in de duinen en op zandgronden

format 10-16 mm, kleur zeer variabel en meestal bont gekleurd, vleugels reiken tot iets voor de achterknie, *zijkielen sterk ingeknikt tot een 'X' waarbij het middenstuk van de 'X' vaak ontbreekt*, zang een zacht schavend "zzzt...zzzt", antennes met een verdikt knopje aan het eind, bij vrouwtjes vaak onduidelijk.

rosse sprinkhaan - *Gomphocerippus rufus*, zeer zeldzaam, uitsluitend bij Schin op Geul

format 14-23 mm, roodbruin, vleugels reiken ongeveer tot de achterknie, zijkielen gebogen, zang een aanzwellende ratel dat lijkt op een hakkende ratelaar, *antennes aan het eind sterk verdikt en zwart/wit gekleurd* (het knopsprietje heeft eenkleurige knopjes), ook uitgezet bij Vijlen.

zoemertje - *Stenobothrus lineatus*, zeldzaam, Veluwe, Utrechtse Heuvelrug en enkele andere plekken

format 14-27 mm, kleur groen met oranje en zwart, *vleugels zwart met ladder en wit maantje* reiken ongeveer tot het einde achterlijf, brede gebogen zijkielen, eilegkleppen met tand, zang een kenmerkend "zoemen" als "schweeuwschweeuw..." dat met langzame pootbewegingen wordt herhaald.

schavertje - *Stenobothrus stigmaticus*, zeldzaam, niet in ZH, ZL en NB

format 11-18 mm, groen zelden bruin, *vleugels vrij kort en zeer smal* (smaller dan de achterdij) reiken bijna tot het einde achterlijf, zijkielen breed en gebogen, eilegkleppen met tand, zang een zeer zacht schavend geluid "sjsjsjs" dat een paar seconden aanhoudt en onregelmatig wordt herhaald.

blauwvleugelsprinkhaan - *Oedipoda caerulea*, zeldzaam, duinen en zandgronden

format 13-29 mm, grijs of grijsbruin, soms rossig, vleugels reiken ruim voorbij de achterknie, *achtervleugel is blauw met een zwarte eindband*, halsschild met dwarsgroef in het midden, *kiel op achterdij is getrapt*, maakt geen geluid.

kiezelsprinkhaan - *Sphingonotus caeruleus*, zeer zeldzaam, enkele plekken langs spoorwegterreinen formaat 17-33 mm, grijs of bruin, vleugels lang, ruim voorbij de achterknie, *achtervleugel geheel lichtblauw zonder zwarte eindband*, in zijaanzicht is de kop hoger dan het halsschild, *kiel op de achterdij is niet getrapt zoals bij de blauwvleugelsprinkhaan*, geblokte sprieten, geen zang, wel zachte baltsgeluiden.

Egyptische (trek)sprinkhaan - *Anacridium aegyptium*, zeer zeldzaam

format 30-70 mm, bruin tot of groen, *achterschenen blauw*, vleugels zeer lang reiken ver voorbij de achterknie, *halsschild met 3 dwarsgroeven, ogen verticaal gestreept, knobbel tussen de voorpoten*.

Europese treksprinkhaan - *Locusta migratoria*, zeer zeldzaam

format 29-58 mm, bruin (solitair) of groen (trekkend), vleugels zeer lang reiken ver voorbij de achterknie, *halsschild met 1 dwarsgroef, ogen egaal*.

Creative Commons license CC BY-NC 4.0 © 2015 Wim Bakker

- deze kenmerkengids is bedoeld als geheugensteuntje voor in het veld, niet als determinatietabel.
- de beschreven kenmerken betreffen volwassen dieren, nimfjes zijn te herkennen aan de vleugels met uitsluitend lengte-aderen, volwassen dieren hebben vleugels met een netwerk.
- bronnen: o.a. Veldgids Sprinkhanen en Krekels, Roy Kleukers en René Krekels
- waarnemingen graag invoeren op www.waarneming.nl :-)

Wim Bakker

met bijdragen van Wiene Bakker, Rob Felix en Wilbert Kerkhof

spitskopjes, sabelsprinkhanen, zadelsprinkhaan

gewoon spitskopje - *Conocephalus dorsalis*, algemeen

format 14-18 mm, slank, groen, soms geel, met bruine delen, vleugels kort tot halverwege de rug, incidenteel langvleugelig, halsschild en rug met donkere baan, *legboor vrij lang en krom gebogen*, cerci met forse gebogen zijtand, achterlijfsuiteinde met punt, zang een hoog zoemen met "stotterfases" (batdetector).

zuidelijk spitskopje - *Conocephalus fuscus*, algemeen, nog schaars in GR, DR, FR en de Wadden formaat 12-18 mm, slank, groen, soms geel, met bruine delen, vleugels lang tot voorbij het achterlijf, mannetjes zijn lastig te onderscheiden van langvleugelige mannetjes gewoon spitskopje, *cerci met kleine, spitse zijtand en achterlijfsuiteinde zonder uitstulping*, halsschild en rug met donkere baan, *legboor lang en recht*, zang een aanhoudend hoog zoemen zonder "stotterfase" (batdetector aanbevolen).

boomsprinkhaan - *Meconema thalassinum*, algemeen

format 12-15 mm, helder groen, *vleugels lang met bleke aders*, tot voorbij de achterknie, halsschild: volwassen dieren hebben twee donkere vlekjes of puntjes aan de achterrand van het halsschild, legboor lang en vrij recht, geluid een zacht trommelen.

zuidelijke boomsprinkhaan - *Meconema meridionale*, algemeen

format 11-16 mm, helder groen met een lichte streep midden over kop, halsschild en achterlijf, *vleugels zeer kort*, volwassen dieren hebben twee donkere vlekjes of puntjes aan de achterrand van het halsschild, legboor lang en meer gebogen dan de legboor van de gewone boomsprinkhaan, geluid zachte, dubbele trommelslagen, moeilijk te horen.

heidesabelsprinkhaan - *Metrioptera brachyptera*, niet op de Wadden, ZH, FL en ZL, *schaars* in NH, GR

format 13-21 mm, rug groen, zijkanten meest bruinig, vleugels vrij kort, ongeveer tot halverwege achterlijf, halsschild op rug meestal groenig, *alleen de achterrand van de zijkant heeft een lichte zoom*, legboor middelgroot, gebogen, zang een hoog "sr.sr.sr.sr", sneller dan een duinsabelsprinkhaan (batdetector).

greppelsprinkhaan - *Roeseliana roeselii*, niet op de Wadden, *schaars* in FR, DR, FL en NH

format 14-20 mm, geelgroenig, vleugels vrij kort en stomp, ongeveer tot halverwege achterlijf, halsschild donkergroen, *zijkanten zijn geheel licht gezoomd*, achterdij met donkere dwarsstrepen, legboor kort en vrij sterk gebogen, zang een hard zoemen zoals van een elektriciteitskabel.

lichtgroene sabelsprinkhaan - *Bicolorana bicolor*, zeer zeldzaam, alleen in LB

format 4-18 mm, lichtgroen, bovenzijde kop en halsschild grijsbruin, vleugels vrij kort, ongeveer tot halverwege het lijf, halsschild bovenzijde grijsbruin, *zijkanten uniform groen zonder lichte zoom*, zwarte lengtestreep op achterdij, legboor vrij kort en gekromd, zang een langdurig ratelen (batdetector).

duinsabelsprinkhaan - *Platycleis albopunctata*, zeldzaam, uitsluitend in de duinen, en 1 plek in LB

format 15-24 mm, *grijsbruin*, vleugels reiken ongeveer tot het einde achterlijf, *zijkant halsschild met grijze gevlekte rand*, legboor fors, gebogen, zang een zacht, herhalend "sr.sr.sr.sr" (batdetector aanbevolen).

struiksprinkhaan - *Leptophyes punctatissima*, algemeen

format 10-18 mm, groen, *dicht bezet met zwarte spikkeltjes*, vleugels zeer korte flapjes die net onder het halsschild uitsteken, halsschild geheel groen met gele zijkielen, zang zachte tikjes (batdetector!).

sikkelsprinkhaan - *Phaneroptera falcata*, zuidelijke helft vrij algemeen, nog schaars in het noorden

format 12-18 mm, groen met zwarte spikkels, vleugels lang, ver voorbij de knie, *voorvleugels opvallend korter dan achtervleugels*, zijkant van het halsschild ongeveer even hoog als breed, legboor kort en sterk gekromd, zang een zacht en hoog "zb" (batdetector aanbevolen).

bramsprinkhaan - *Pholidoptera griseoaptera*, niet op de Wadden, GR, DR, FR, NH, FL en ZL

format 15-20 mm, *bruin met groene buik*, vleugels kort, reiken niet voorbij het midden van het lijf, legboor flauw gebogen, zang een scherp "sri" met pauzes van ongeveer een seconde.

grote groene sabelsprinkhaan - *Tettigonia viridissima*, algemeen

format 27-38 mm, forse sabelsprinkhaan, groen met bruin of geel, sporadisch komen er geheel gele exemplaren voor, *vleugels lang reiken ruim voorbij de achterknie*, halsschild iets verlengd naar achter, legboor lang en recht, zang een harde aanhoudende ratel die tot op 100 meter gehoord kan worden.

kleine groene sabelsprinkhaan - *Tettigonia cantans*, zeer zeldzaam, Rijssen, Brummen en Apeldoorn formaat 21-33 mm, forse sabelsprinkhaan, groen met bruin of geel, *vleugels reiken ongeveer tot achterlijf*, achtervleugels veel korter dan voorvleugels (maar dit is niet makkelijk te zien), halsschild iets verlengd naar achter, legboor lang en recht, zang een luid aanzwellend zoemen dat na 4 tot 8 sec. abrupt eindigt.

wrattenbijter - *Decticus verrucivorus*, **zeer zeldzaam**, *uitsluitend nog op de Hatertse Vennen*
formaat 26-42 mm, *forse sabelsprinkhaan, groen met zwarte vlekken*, soms geel of bruin, vleugels reiken ongeveer tot of voorbij het achterlijf, halsschild groen, met scherpe zijkielen, legboor lang, iets gekromd, zang een harde tik die in toenemend tempo herhaald wordt.

kleine wrattenbijter - *Gampsocleis glabra*, **zeer zeldzaam**, *uitsluitend op de Oldebroeksche Heide*
formaat 20-27 mm, groen met zwarte vlekken, vleugels ongeveer tot de achterknie, *halsschild met lichte rand*, legboor lang, aan het einde naar beneden gebogen en schuin afgesneden, zang een aanzwellende ratel die minutenlang kan worden aangehouden.

zadelsprinkhaan - *Ephippiger ephippiger*, **zeer zeldzaam**, *Veluwe en in de buurt van Nijmegen*
formaat 20-35 mm, vrij forse sabelsprinkhaan, voornamelijk groen, vaak met zwarte tekening, vleugels kort steken net onder het halsschild uit, *halsschild zadelvormig*, legboor lang, slechts licht gebogen, zang een hard "tie-zie" dat om de paar seconden wordt herhaald, vooral 's avonds.

krekel, veenmol, kassprinkhaan

huiskrekel - *Acheta domestica*, verspreid voorkomend door het hele land
formaat 13-20 mm, middelgrote krekel, *geelbruin met donkere patronen, kop gebandeerd*, voorvleugels halflang, steken voorbij de helft van het achterlijf, achtervleugels opgerold, uitlopend in een punt, halsschild bruin en geelbruin zonder duidelijke donkere achterrand, legboor lang en recht, zang een typisch krekelgeluid dat onregelmatig wordt herhaald "pri.pri....pri.pri".

spookkrekel - *Eumodicogryllus bordigalensis*, **zeer zeldzaam**, *uitsluitend op het spoor bij Ede*
formaat 11-14 mm, lijkt op een kleine huiskrekel, geelbruin met langgerekte donkerbruine vlekken, *op de donkere kop bevindt zich tussen de ogen een lichte dwarsstreep met daarachter in de lengterichting meestal lichte vlekken*, vleugels reiken bijna tot het einde achterlijf, zang een snelle en helder klinkende krekelzang met een frequentie van ongeveer 3 of 4 ratels per seconde.

veldkrekel - *Gryllus campestris*, **zeldzaam**, Veluwe, Utrechtse Heuvelrug, en ten zuiden van de rivieren
formaat 18-27 mm, forse krekel, zwart of bruin, vleugelbasis van het mannetje is gelig, halsschild op de rug gezien breder dan lang, *kop breder dan het halsschild*, legboor lang en recht met verdikking aan het eind, zang een echt krekelgeluid, een helder "kri.kri.kri" dat 2 to 5 maal per seconde wordt herhaald.

zuidelijke veldkrekel - *Gryllus bimaculatus*, **exoot**
forse krekel, lijkt op veldkrekel, zwart, vleugelbasis van het mannetje is gelig, halsschild op de rug gezien breder dan lang, *kop even breed als het halsschild*, legboor lang en recht met verdikking aan het eind, zang een echt krekelgeluid, een helder "kri.kri.kri".

dierentuinkrekel - *Gryllodes sigillatus*, **exoot**
formaat 13-20 mm, zo groot als een huiskrekel, geelbruinig met donkere patronen, kop gebandeerd, *vleugels recht afgesneden* (niet uitlopend in een punt), halsschild licht met een donkere achterrand, legboor lang en recht, zang een vrij snel en helder "pri.pri.pri".

boskrekel - *Nemobius sylvestris*, in OV, GD, UT, NB, LB, een paar plekken in de duinen van NH en ZH
formaat 7-11 mm, klein krekeltje, donkerbruin of zwart, *omgekeerde lichte 'Y' op het voorhoofd*, vleugels tamelijk kort, ongeveer tot het midden van het achterlijf, vrouwtje heeft iets kortere vleugels met parallelle adering, halsschild donker of lichtbruin, legboor lang en recht, zang holle onregelmatige rollers.

boomkrekel - *Oecanthus pellucens*, **zeer zeldzaam**, *langs de grote rivieren en in ZL en LB*
formaat 10-14 mm, kleine krekel, gelig of bruinig, vleugels tot iets voorbij het einde achterlijf, bij het mannetje breed, bij het vrouwtje smal, *halsschild van boven gezien langer dan breed* (dit is anders bij andere krekel), legboor lang met een knotsvormig einde, zang een heldere triller die op tientallen meters hoorbaar is, bij het zingen staan de vleugels van het mannetje recht omhoog.

veenmol - *Gryllotalpa gryllotalpa*, **zeldzaam**, vooral in NH, UT, ZH en ZL, en enkele andere plekken
formaat 35-50 mm, groot, bruin, donkerbruin en zwart, met fluwelige beharing, vleugels vrij lang tot voorbij het midden van het achterlijf, *voorpoten verdikt en omgevormd tot graafpoten zoals van een mol*, het vrouwtje heeft geen legboor, het mannetje heeft grote cellen in de voorvleugel, zang een lage triller.

kassprinkhaan - *Tachycines asynamoros*, **zeer zeldzaam**, *uitsluitend binnenshuis*
formaat 13-19 mm, vrij grote gebochelde sprinkhaan, *grijsbruin gemarmerd*, vleugels ontbreken geheel, legboor lang en flauw gebogen, poten en sprieten opvallend lang, voornamelijk in kassen en kruipruimtes.

doortjes

gewoon doortje - *Tetrix undulata*, algemeen, schaars in het uiterste noorden, ZL, FL en langs de rivieren
formaat 8-11 mm, kleur zeer variabel, *achtervleugels kort, halsschild dakvormig* uitlopend in doorn ongeveer tot einde achterlijf, incidenteel langdoornig, achterdij ongeveer 3 a 4x zo lang als breed, antennes vrij kort, leedjes ongeveer 3x zo lang als breed.

kalkdoortje - *Tetrix tenuicornis*, **zeer zeldzaam**, Limburg en langs de grote rivieren
formaat 7-11 mm, kleur zeer variabel, vaak met twee driehoekige vlekken op de rug, *achtervleugel lang en reikt bijna tot achterkant doorn*, halsschild dakvormig, ongeveer tot het achterlijf, incidenteel langdoornig, het halsschild heeft een rechte voorrand, *antennes zijn lang en dun*, leedjes ongeveer 4x zo lang als breed.

bosdoortje - *Tetrix bipunctata*, **zeer zeldzaam**, *uitsluitend op 1 plek op de Hoge Veluwe*
formaat 8-12 mm, vlekkerig bruin of grijs, vaak met twee donkere vlekken op de rug, *voorvleugeltje smal*, achtervleugels kort, halsschild dakvormig, net voor de kop opvallend hoog, uitlopend in doorn ongeveer tot einde achterlijf, *voorrand halsschild loopt uit in een duidelijke punt tegen de kop*, achterpoten minder dan 3x zo lang als breed, *antennes opvallend kort en dik*, leedjes ongeveer 2x zo lang als breed.

zanddoortje - *Tetrix ceperoi*, algemeen, schaars in GR, FR, DR
formaat 9-13 mm, kleur zeer variabel, vaak bont groenig gekleurd maar egaal bruine exemplaren komen ook voor, vleugels lang, steken altijd achter onder de doorn uit, halsschild met plat dak, soms met een iets verhoogde middenkiel, *altijd met lange doorn die ver voorbij de achterknie reikt, de kiel op de bovenzijde van de achterdij heeft een knik vlak voor de knie*, meestal geaccentueerd door witte schubjes.

zeggedoortje - *Tetrix subulata*, algemeen, *niet op de Waddeneilanden(?)*
formaat 10-15 mm, meestal egaal bruin, maar zeer bontgekleurde exemplaren komen ook voor, vleugels lang, steken meestal achter onder de doorn vandaan, maar dat hoeft niet, halsschild met plat dak, meestal met lange doorn die ver voorbij de achterknie reikt, incidenteel komen kortdoornige exemplaren voor, *de kiel op de bovenzijde van de achterdij heeft geen knik zoals het zanddoortje dat heeft*.

veldsprinkhanen, treksprinkhanen

bruine sprinkhaan - *Chorthippus brunneus* (ratelaar-groep, *vrouwtjes zijn niet te herkennen*), algemeen
formaat 12-25 mm, meestal bruin, maar soms groen of anders gekleurd, vleugels met Chorthippus-lobje, lang, reiken voorbij de achterknie, *costaalveld smal, subcostaalveld smal*, zijkielen ingeknikt, zang korte series van "tr...tr...tr".

ratelaar - *Chorthippus biguttulus* (ratelaar-groep, *vrouwtjes zijn niet te herkennen*), *schaars in noord-Ned.*
formaat 13-23 mm, meestal bruin, soms groen of anders, achterlijfspunt vaak rood, vleugels met Chorthippus-lobje, lang, reiken voorbij de achterknie, *costaalveld breed, subcostaalveld met plotselinge verbreding*, zijkielen geknikt, zang aanzwellende ratel van een paar seconden.

snortikker - *Chorthippus mollis* (ratelaar-groep, *vrouwtjes zijn niet te herkennen*) , vooral op zandgronden
formaat 13-22 mm, bruin of groen, soms gemarmerd, vleugels met Chorthippus-lobje reiken ongeveer tot de achterknie, *costaalveld breed, subcostaalveld geleidelijk verbreed naar achteren*, zijkielen geknikt, zang een langzaam aanzwellende ratel met tik "t...t...tissss... tissss.... tissss.... tissss.... sssss...".

kustsprinkhaan - *Chorthippus albomarginatus*, algemeen maar schaarser in oost-Nederland
formaat 13-23 mm, meestal groen, vleugels met Chorthippus-lobje, vrouwtjes vaak met een duidelijke witte zoom langs de voorrand van de voorvleugel, *radiaalveld plotseling verbreed, zijkielen vrijwel recht*, achterknie bleek, zang kort snorrend "sirl" dat af en toe herhaald wordt.

weidesprinkhaan - *Chorthippus dorsatus*, **niet in Nederland**, *oude waarnemingen bij Denekamp*
formaat 14-21 mm, meestal groen maar kan ook gelig of bruin zijn, vleugels met Chorthippus-lobje, reiken ongeveer tot de achterknie, *radiaalveld regelmatig verbreed* (vergelijk kustsprinkhaan), zijkielen zwak gebogen, achterknie bleek, zang kort krassend geluid dat versneld eindigt "srsrsrsrsj".

krasser - *Pseudochorthippus parallelus*, algemeen maar schaars in het uiterste noorden
formaat 13-22 mm, meestal groen, soms geel, bruin of paars, vleugels met Chorthippus-lobje, *voorvleugels mannetje reiken duidelijk niet tot de achterknie, achtervleugel kort*, half zo lang als de voorvleugel, *vleugels vrouwtje korte driehoekige flapjes*, incidenteel komen langvleugelige exemplaren voor, zijkielen zwak gebogen, achterknie zwart, *eilegkleppen kort met donkere rand*, zang vrij zacht krassend geluid "krkrkrkr" dat 1 of 2 seconden aanhoudt.

zompsprinkhaan - *Pseudochorthippus montanus*, **zeldzaam**, voornamelijk oostelijke helft Nederland
formaat 13-25 mm, meestal groen, vleugels met Chorthippus-lobje, voorvleugels mannetje reiken niet tot de achterknie, *achtervleugel tot aan het stigma* (tegen het licht houden), *vleugels vrouwtje als krasser maar iets langer en ronder*, incidenteel komen langvleugelige exemplaren voor, zijkielen gebogen, achterpoten met zwarte knieën, *eilegkleppen lang en bleek*, zang een grof krassend "krkrkrkr", grover en trager dan een krasser, maar soms erg moeilijk te onderscheiden van een krasser bij lage temperaturen en uit de zon, voor determinatie maakt men het beste foto's van het vrouwtje (van de vleugelvorm en *eilegkleppen*).

locomotiefje - *Chorthippus apricarius*, **zeer zeldzaam**, *2 populaties bij Zwolle en IJmuiden*
formaat 13-21 mm, lichtbruin of groenig, vleugels ongeveer tot de achterknie, bij vrouwtjes korter, *vleugel met ladder* en Chorthippuslobje, zijkielen geknikt, zang als het geluid van een optrekkende stoomlocomotief, zang wordt soms verward met de zang van een snortikker maar is trager, *ovale*